

QUISLING og ARBEIDERNE

Idag slår kommunismens knokkelneve ned over Polen.

Arsaken er polske arbeideres krav om frihet.

Tidligere har vi sett nasjon etter nasjon voldtatt av samme grunn, av de samme utslettende hender.

Er det ikke forunderlig at de krefter som før og under siste verdenskrig reiste seg mot denne undergangens flodbølge, og fortsatt sloss mot den, bærer navnet «landssvikere».

er det ikke selsomt her i livet hvorledes det atter og atter bekrefter seg at de bevarende krefter alltid må kjempe også mot dem som representerer det som skal bevares.

I Polen kjempet arbeidervennen Lech Walesa for arbeidernes frihet.

Uten omsvøp avslørte han de kommunistiske arbeiderlederes svik mot arbeidermassene. Forræderiet mot eget folk.

Han sa sannheten.

Derfor er hans skjebne uviss.

I Norge hadde vi arbeidervennen Vidkun Quisling.

Også han beviste sviket.

Sviket fra Det Norske Arbeiderparti.

Sviket fra norske arbeideres ledere.

Derfor sto han øverst på regjeringen Gerhardsens likvidasjonsliste. Og derfor måtte han dø.

ARBEIDERVENNEN, Vidkun Quisling? vil noen spørre.

Ja, nettopp ham!

Les dette kommentar til et møte i 1933, som «Arbeiderbladet» omtaler slik:

«Møtet på Grünerløkka», hvor Quisling talte for 6000 mennesker, var Oslos eiendommeligste valgmøte.»

Den mann som talte til Oslos arbeidere er den eneste levende nordmann som har hatt anledning til virkelig å studere revolusjonens Sovjet-Russland.

I det veldige, ja næsten overmenneskelige, redningsarbeide som Fridtjof Nansen utførte i Russland for 10 år siden var Quisling hans nærmeste medhjelper og høire hånd. Det var 5 år etter revolusjonen at den uhyre hungerkatastrofe rammet Sovjet-Russland på grunn av en dilettantisk og forfeilet jordbrukspolitikk. (I år har situasjonen gjentatt sig.)

Da nyttet det ikke lenger å skjule for verden at der var fare på ferde, og Nansen ble mottatt som redningsmannen av de russiske makthavere. Siden den gang har Nansens navn vært noe av en helligdom i Russland, og selv vår hjemlige revolusjonære presse har måttet bøie sig for faktum.

Nansens uttalelser om Russland i de dager var ikke fordømmende. De røbet tvertimot en viss forhåpning om at det fra tzarveldet frigjorte folk måtte formå å reise sig sosialt, økonomisk og kulturelt. Det var en stor manns dype forståelse av og kjærlighet til et ulykkelig folk, som preget Nansen i ord og handling den gang.

Hans nærmeste medarbeider Vidkun Quisling røbet den samme grepethet av det veldige russiske problem. Så intenst gikk han inn for studiet av dette folk, av revolusjonen og dens ulykkelige følger, som han søkte å se i sammenheng med en stor nasjons utvikling mot høyere mål, at det blev brukt mot ham herhjemme både av arbeiderpartiene og av de borgerlige.

Ingen vilde se den store menneskevenn i Quisling såsnart han gikk inn i politikken, og det på tross av hans innsats ved Nansens side, da utallige mennesker blev reddet fra hungersnød ved deres hjelp.

Efter Nansen har ingen nordmann i vår tid utretet så meget godt for det russiske folk som Vidkun Quisling. Benekte det hvem som kan!

Denne mann er det som nu roper sitt varsko til sine landsmenn, til de norske arbeidere, hvis brødre i Russland han har lært å kjenne efter revolusjonen, og hvis lidelser som følge av revolusjonen han har vært med på å lindre.

Denne mann er det «Arbeiderbladet» stempler som provokatør, fordi han ønsker å si de norske arbeidere sannheten. Vi vil stille de tusener av arbeidere som hørte Quislings foredrag følgende spørsmål: Hvilken av de norske arbeidsledere har tilnærmedesvis utført noe lignende for sine klassefeller som Quis-

Staten støtter anarkistiske skoler og gjør norsk ungdom til narkotikaslaver

Nå må Kirke- og Undervisningsdepartementet stoppe lån- og stipendytelser fra Statens lånekasse til norske elever som søker seg inn ved de beryktede Tvindskolene i Danmark, eller til folkehøgskoler her i landet som samarbeider med disse.

Ved sine ytelser blir departementet medansvarlige for at norsk ungdom gjøres til narkotikaslaver.

I de senere år har det vært masseflukt av elever fra skolene, noe som skyldes de gruoppvekende forhold. Hasj røkes åpenlyst på de såkalte studiereiser, og urenslighet har påført ungdommene skabb og hodelus. FOLK OG LAND har gjentatte ganger advart foreldre mot å sende barna til skolene, som har et helkommunistisk undervisningsopplegg, og i disse dager samler elevenes foreldre seg til en pro-

testkampanje mot Tvindskolene og norske samarbeidsskoler.

Flere ambassader, bl.a. ambassaden i New Dehli, har hatt et stort arbeide med hjemsendelse av elever på flukt, hvilket har kostet den norske stat mange penger, i tillegg til låne- og stipendytelsene.

Ennå er det ikke slutt på skandalene ved skolene, som nå følges opp med den tragiske virksomhet ombord på «Den Store Bjørn», som er et skoleskip, drevet av De små skoler, som også arbeider i nært samarbeide med Den reisende folkehøgskole og de danske Tvindskolene.

I følge en rapport som er utarbeidet om dette prosjekt, fortelles om et fullstendig anarki ombord i skuta, der elevene røker marihuana, drikker seg saneløst beruset, sloss med lærerne,

går berserkerang i utenlandske byer og forøver tyverier hvor de slipper til. Hver elev ombord på «Den Store Bjørn» koster norske skattebetalere tolv tusen kroner i måneden, men også her kommer i tillegg store erstatningssummer etter pøbelstrekene i utlandet, og kostnader ved hjemsendelse av elever, som skjer med fly fra Det karibiske hav til Norge.

I forbindelse med skoleskipets studietur heter det i en brosjyre som De små skoler (norsk) utga før avreisen: «Vi blir kjent med indianere som bor der».

Nå er det fastslått at den kontakten elevene har fått med lokalbefolkningen, har vært på barer og puber i havneområdene.

Hvordan rekrutteres elever til de danske Tvindskolene og til

(Forts. side 6)

Hvorfor nevnes ikke Wilhelm Rasmussen?

ÅPENT BREV I «TELEMARK ARBEIDERBLAD» TIL REDAKTØRENE AV DEN NYE «NORGES KUNSTHISTORIE»

Av Berner Hansen, Skien

Fordelen ved digre bokverk er at de gjerne har et godt register slik at man lett og greit kan finne fram til det man i øyeblikket er interessert i og studere det. Denne metoden brukte jeg da jeg kom i kontakt med den nye digre Norges Kunsthistorie.

Jeg ville så gjerne se hva de skrev til avsnittet «Norsk skulptur i en brytningstid». Det var på 60—70 sider og handlet om billedhoggere i siste halvdel av forrige århundre og første halvdel

av dette. Nettopp der kunne jeg vente å finne Wilhelm Rasmussen.

Det ble en fullstendig skuffelse. Jeg så ikke navnet hans i det hele tatt. Somme tider våknet jeg opp og var på vakt og tenkte: Nå kommer det! Det var i avsnittet i boka f.eks. snakk om Statens Kunstakademi.

Der hadde Rasmussen vært professor. Men nei. Videre var det i alt stoffet om Gustav Vigeland nevnt at han arbeidet ved

Trondheim domkirke fra 1897 og til årene etter århundreskiftet. Men hvem overtok etter ham? Jo, det gjorde Wilhelm Rasmussen, men det er ikke nevnt. Men så kom det noe! På side 368 er det snakk om Ingebrigt Vik (1867—1927) som hadde et slitensomt liv som billedhogger. Om ham heter det at han etter hvert ble avhengig av inntektene fra salg, og han fulgte derfor oppfordringen om å levere utkast til Eidsvollsmonumentet. Det gikk imidlertid ikke så bra for Vik.

Etter å ha fordypet seg i oppgaven, gjort inngående modellstudier og utført utkast i flere versjoner og størrelser, falt nederlaget i 1911 tungt, står det i Kunsthistorien.

Men her var det altså snakk om Eidsvollssøylen, og den saken ble tatt opp igjen senere. I 1920 ble Vigeland bedt om å komme med et forslag. Det var han villig til hvis han fikk 10 000 kroner

(Forts. side 6)

ling for de russiske arbeidere? Er der noen sund sans i at Quisling skulde ønske ondt over norske arbeidere mer enn over russiske?

Arbeidere! Tenk dere om. Hvem skulde bedre kunne dømme om den russiske revolusjon enn den mann som har vært med på å redde det russiske proletariat fra følgene av deres egen «frigjørelse»?

Det er hånende sagt at Quisling «utgir» sig for arbeidervenn. Quisling er arbeidervenn, fordi han er menneskevenn og har bevist det. Det er mer enn noen høitgasjert arbeiderleder kan si, og det er mer enn noen annen norsk politiker kan si idag.

Kostholdet i fengsler og leirer

Av John Sand

En kort sammenligning mellom forholdene i tyske og britiske fengsler og fangeleire i «nazitiden», med matforsyningsene i «landssvikleirene».

I bind II av Norges Krig (side 445—446) gir Dagfinn Hauge en beretning om matforsyningen til fengsler og fangeleirer i okkupasjonstiden: «Det lyktes oss merkelig godt å nå inn i fengslene med verdifull hjelp. Over hele landet drev man utspekulert smuglervirksomhet for å hjelpe fangene med mat, en virksomhet som stadig måtte finne nye former etter hvert som de gamle ble oppdaget. I en av de siste krigsmånedene leverte et enkelt menighetshus i Oslo ikke mindre enn 2 tonn til fengslene, og det meste gikk inn «illegalt». Ved noen av fengslene fikk man simpelthen ordnet seg med fast og regelmessig leveranse gjennom hele krigen. Særlig fint gikk det i Møllergt. 19 og Åkebergveien i Oslo. Høsten 1942 fant tyskerne ut at det var ønskelig å øke matrasjonene der, og overlot til den norske forvalteren der å greie det så godt han kunne. Forvalteren fikk det for sikkerhets skyld skriftlig, og fikk så kontakt med danskeshjelpens tilitsmann for diethjelpen i Oslo, overlege Sæthre. Resultatet var at fengslets egen bil regelmessig kunne kjøre til Ullevål og hente danskemat, og maten gikk så inn til fangene med den vanlige kosten. Til sammen gikk det inn i de to fengslene 270 tonn mat-

varer, alt utenom de ordinære fengselsrasjoner. Vanskeligere var det å få inn pålegg på brødet, men også det lyktes i blant. Tilmed svære beholdninger av egg hadde forvalteren på lager. Fangene i disse fengslene hadde neppe noen større vanskeligheter med maten. Overlege Sæthre fortalte en gang at han snakket med en løslatt fange som grudde seg for å leve på så små rasjoner som folk utenfor fengslet måtte nøye seg med!»

Dagfinn Hauge omtaler videre at man hadde en lignende ordning på Falstad, og at fangene fikk inn meierismør, mens det utenfor ikke kunne oppdrives annet enn margarin og knapt nok det. Hauge regner med at det kom inn 30 tonn verdifulle matvarer til fangene på Falstad. Om forholdene på Grini forteller Hauge at «hundrer av flittige hender laget smørbrød, og på de underligste måter kom det i fangenes hender».

I advokat Henning Bødtkers selvbiografi «En advokat forteller» heter det om forholdene på Møllergaten 19: «Maten var forresten bra, særlig var havregrøten et festmåltid. Jeg hade nå fått mere tobakk, sjokolade, sardimbokser, litt ost, litt sukker tøy o.s.v. (side 87).

Etter at advokat Bødtker kom

til Grini forteller han (side 106): «Jeg fikk gå ned på kjøkkenet, hvor vi fikk utmerket flyndre til middag».

Den kjente polarforsker John Giæver ble innsatt i fengsel i London under siste krig. I sin bok «Fra little Norway til Karasjok omtaler han (side 21) fengselsoppholdet: «Maten skulle en helst ikke skrive om. Den var iallfall så utilstrekkelig at voksne mannfolk datt over ende i luftgården av ren utmattelse.»

Vi skal så se på hvordan forholdene var etter «frigjøringen». «Nationen» for torsdag 5. juli 1945 har på side 3 et oppslag: «Fangebehandlingen på Ilebu». Her omtales at det den 4. juli 1945 var en pressekonferanse på Ilebu. Avisen skriver bl.a.: Særlig var maten i begynnelsen et vanskelig problem, og det er ikke til å komme forbi at rasjonene er for små. Den er blitt noe bedre, men kosten er ennå for knapp, noe som vekttapet hos fangene viser.

At også fangene på fengslene i Oslo gikk vesentlig ned i vekt ble opplyst av fengslenes overlege, Jon Leikvam, under Løberg-Jakobsen-saken den 17. mars 1969. Overlegen kom med den oppsiktsvekkende opplysning at slik som situasjonen var ved fengslene sommeren 1945 truet både han og den ordinære betjening med å gå.

John Sand, Bjerkadalen.

HISTORIKEREN JENS A. CHRISTOPHERSEN :

«Verden visste ikke om utryddelsen av jødene»

Et intervju Arbeidernes Pressekontor hadde med historikeren Jens A. Christophersen i Rana Blad den 30. mars 1979 har fått fornyet aktualitet etter fjernsynsserien «I solkorsets tegn», og etter at Gyldendal utga Haagen Ringnes opplysende og velskrevne bok: «I skyggen av Solkorset».

Spørsmålstilleren er Sverre Rostøl. Vi bringer et utdrag av intervjuet:

— Det virker nok overraskende på de fleste, men faktum er at verden ikke visste om utryddelsen av jødene under den andre verdenskrigen, sier dosent Jens A. Christophersen i en samtale med Arbeidernes Pressekontor om den amerikanske filmserien «Holocaust».

— Her vil jeg gjerne minne om, fortsetter Christophersen, at vi alltid bør være forsiktig med å datere vår viten. Jeg kan gi eksempler i fleng: Du kjenner mer eller mindre godt en god del navn fra vår nyeste historie, men du kan ikke for ditt bare liv si når du første gang hørte om hver enkelt. Når hørte jeg første gang om Martin Tranmæl eller Einar

Gerhardsen? Jeg kan ikke gi noe svar. Men det forhindrer ikke at jeg synes jeg kjenner dem ganske godt.

— Nei, vi bør nok i alminnelighet være forsiktig med å datere vår viten. Men når det gjelder det som skjedde med jødene under den andre verdenskrigen, lar det seg gjøre. Vi hørte stort sett første gang om de utrolige redselsgjeringene — milliondrapene og gasskamrene — etter krigen, i 1945 etter at Tyskland hadde kapitulert. Det var så mye vi hørte om for første gang da, og vi har kanskje vært tilbøyelig til å skylde på vår isolasjon under okkupasjonen. Men det er ikke den viktigste forklaringen.

Churchill visste

Faktum er at verden ikke visste om jødedrapene. Jeg ser da bort fra noe topper i det politiske liv. Churchill og den britiske regjeringen visste det naturligvis. Men Churchill sa ikke ett ord om jødeutryddelsen, for britene ville være venner med araberne. Churchill har skrevet mange historiebind om den andre verdenskrigen, men bare noen linjer om jødedrapene.

Senere spør Rostøl:

— Var du selv soldat under krigen?

— Ja, jeg var i Sverige. Derfra ble jeg sendt til Finnmark.

— Og du hørte ingenting om jødeforfølgelsene?

Organisert massedrap

— Omtrent ingenting. Jeg husker ennå første gang jeg leste om konsentrasjonsleiren Auschwitz. Det var på Bardufoss flyplass sommeren 1945. Jeg skal (Forts. side 6)

VAR LANDSSVIK-OPPGJØRET RETTFERDIG?

Av Vera Grønland, Oslo

Tim Greve mener at han vet mere om bakgrunnen for front-søstrenes innsats enn de vet selv. Hans artikkel i Folk og Land nr. 10 1981 tyder på det.

Jeg kjenner ikke motivene hos alle som meldte seg til fronten, men jeg kjenner mine egne motiver for jeg hører til de mange som meldte seg, men aldri ble utkalt og derfor fikk en mild straff. Synes Tim Greve at det var rettfærdig? De som gjennomgikk angsten og strabasene, de som gjorde en innsats, bragte et offer — ble straffet? Hvor er logikken?

Tim Greve skriver at det var tyskernes propaganda som var drivkraften for dem som meldte seg. Jeg kan ikke huske den tyske propagandaen, men Tim Greve finner kanskje dekning for sine påstander, nå etterpå, i Deutsche Zeitung og i Aftenposten. Jeg husker best Fritt Folks nesten daglige oppslag: «FALT FOR SITT LAND.»

Det som betød noe for meg var å hjelpe Quisling i hans kamp, for at Norge ikke skulle bli et lydrike under Tyskland, når krigen var slutt. Jeg hadde familie og venner som hadde stått midt oppe i kampen. Brødre og sønner var falt. Kan virke-

lig ikke Tim Greve forestille seg at innsatsen var for Norge?

Jeg vil ikke på noen måte rettfærdiggjøre meg selv. Jeg handlet riktig ut fra mine motiver og min forståelse av det som hadde skjedd. Og jeg kjenner litt til de unge nasjonalistenes håp, tro og drømmer.

Tim Greve burde rette søkelyset mot de krefter som drev sin antisovjetiske virksomhet og som hisset ungdommen opp mot Sovjetunionen. Jeg så aldri på Sovjetunionen som fiende, men jeg ble stadig minnet om den «forferdelige kommunismen» også i mitt eget hjem. For meg var det England som hadde skylden for tyskernes okkupasjon av Norge, og selvsagt også den norske regjeringen. Skammelig var det at de søkte tilflukt i det land som hadde provosert tyskerne til å angripe Norge og det er ganske utrolig at partipolitikerne med sine allehånde svin på skogen får lov til fortsatt å styre og stelle i dette landet.

Men fordi jeg tror at folket ikke er like råttent som partipolitikerne, bare villedet av dem, er jeg forvisset om at alle som er urettferdig behandlet skal få oppreisning.

Oslo, 6/12 1981

I TIM GREVE'S ÅND

Herr redaktør!

I september 1942 reiste fire unge Røde Kors-søstre fra Fylkessykehuset i Tønsberg til Østfronten. Fra daværende visepresident i Norges Røde Kors, overlege Paus, fikk de følgende vennlige brev, datert Tønsberg 27. august 1942.

«Fra Direktøren

for Vestfold Fylkessykehus.

Deres søknad om å få fratredes tjeneste i Tønsberg krets av Norges Røde Kors for å melde Dem til Den norske legion, har vi mottatt. Deres søknad er innvilget. De vil når De kommer tilbake, få anledning til å fortsette Deres utdanning hos oss.

Nikolai Paus»

«OGSÅ DETTE BØR VÆRE SAGT»

Utsendelsen av Einar Syvertsen's bok er blitt forsinket. Straks den foreligger blir den sendt dem som har bestilt den.

A/S Historisk Forlag

Personlig uttalte herr Paus: «Jeg beundrer Deres mot. Jeg vet hva De går til». Og det visste han bedre enn noen, for han var selv leder for den norske Røde Kors-avdelingen ved Østfronten, under såkalte første Finlands- (Forts. side 6)

Plassér dine forsikringer gjennom

Bergs Assurance

autorisert konsulentfirma

Stortingsgt. 18, Oslo 1 — Telefon 41 37 30 linje 56.

TRYGGHET

OG

SIKKERHET

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14, onsdag kl. 18—21.

Postadr.: POSTBOKS 924 - SENTRUM, OSLO 1.

Kontoradr.: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO 6. Tlf.: (02) 19 06 71.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansvarlig redaktør: Kåre Haugerud

Forræderiet fullbyrdet

Vi har nettopp lest Dwingers bok: «Swischen Weiss und Rot», (Mellom hvit og rød) som er en fortsettelse av forfatterens bok: «Bak piggråden».

Han omtaler her tyske krigsfangers flukt fra den sibirske krigsfangeleiren, og deretter hvorledes de kommer inn i Koitsjaks hvite garder i kamp mot de røde revolusjonære.

I denne, den mest gripende og fengslende bok vi på lenge har lest, beretter han om de uhørte lidelser som dette felttog brakte.

Hvor annerledes ville ikke verden sett ut idag, hvis USA, England og Frankrike den gang hadde gjort felles sak med Koltsjak.

De sto der med sine troppeavdelinger, ferdige til å intervenere, — men de ville først ha sine konsesjoner ordnet.

Englænd som mente å kjempe for menneskerett og demokrati ville ha konsesjoner i Ural og Altaiområdet, Frankrike ville ha konsesjoner på Krim, ja, det ville ha enhver granat betalt med en konsesjon, mens USA ville ha konsesjon på Sachalin. Men Koltsjok ville ikke ofre en bit av Russland for en slik pris. Til slutt ble han forrådt av dem alle og utlevert til de røde som straks likviderte ham.

Men før så langt leser vi beretningen om det forferdelige tilbaketog fra Ural til Irkutsk, som også disse tyske krigsfanger deltok i. Det var et tilbaketog som strakte seg over 6000 km, som de tilbakela til fots gjennom Sibirs snestormer, kledd i filler og med sulten jagende i seg. Bare få rakk frem, over en million lå igjen i den sibirske sne, deriblant var over halvparten sivile flyktninger, kvinner og barn.

I forhold til dette blir Napoleons tilbaketog fra Moskva med et tap på 70 000 mann den rene søndagstur.

Under disse uhyre lidelser er det disse tyske krigsfanger, psykisk og fysisk nedbrutte som de er, kommer til sin leder og ber ham gi dem ny kraft til å bære dem med. De ber ikke om varme klær, de ber ikke om mat, nei, de ber om troens kraft. For så selsom er dens makt, at den kan seire over døden. Og lederen svarte: «Vi lider ikke for vårt land alene, men for hele verden».

«Er de da uovervinnelige disse røde horder?» spør en av dem. Og svaret lød: «Nei, deres styrke skyldes bare de hvites svakheter».

Det har vist seg at Europa ikke har lært noe av den tragedie som den gang ble utspilt. Den gang de tre makter forrådde Koltsjak og dermed hele verden til kommunismen. Under siste verdenskrig og i årene senere har vi sett dette forræderiet fullbyrdet.

Den røde flombølge, som i revolusjonsårene feiet det gamle Russland overende, den fortsetter å velte inn over våre kulturrikker, som et resultat av krigsforbryterne Churchill, Roosevelt og Stalins møte ved Svartehavet, og som et resultat av «den politiske balanse», som ble vedtatt under forhandlinger i de glade fredsår.

Som en Tsjekkoslovakisk flyktning skriver i «Dagbladet»: (9. jan. 1982) «Dagens oppdeling av Europa anses som en uforanderlig tilstand. Dette betyr konkret at Vesten en gang for alle har fradømt de øst-europeiske nasjoner retten til å bestemme over sin egen politiske fremtid.»

Og flyktningen fortsetter: «Skal det for all fremtid være slik at det er vi som må betale regningen for de feiltagelser som ble begått av vestlige politikere under forhandlingene med Stalin?»

Til slutt spør innsenderen: «Jeg kan nok forestille meg at «Dagbladet»s lesere dermed vil spørre meg om jeg med dette ønsker krig i Europa. Jeg vil da svare: Siden 1939 har Sovjet ført krig i Europa mot øst-europeiske nasjoner. Polen 1939, Baltikum 1940, Ukraina 1945—48, Berlin 1953, m.m.

Ville ikke også nordmenn, hvis de hadde vært i en lignende situasjon, betraktet det som sin selvfølgelige rett å bekjempe denne undertrykkelsen med alle tilgjengelige midler?»

La oss svare den Tsjekkoslovakiske innsender:

Alt hva det kommunistiske norske arbeiderparti rådde over av propagandamidler i tiden før og etter siste verdenskrig har vært innstillet på en ting: forherligelse av gamle samfunnssystemer som i praksis har spilt totalt bankerott, for-

Anders Hafskjold er gått bort

Foregangsmannen for hele vår omfattende virksomhet, Anders Hafskjold, er død.

Senest i november var han til stede på FOLK OG LAND's store jubileumsfest, der han talte varmt og inspirerende om vårt arbeide, om de mange år på barrikadene.

Som vanlig på våre sammenkomster sto han der rask og rank, og tilsynelatende i topp form.

Meldingen om hans død kom derfor som et sjokk på oss alle. — Det hele har vært en hård kamp, sa Anders til oss siste gang vi snakket med ham, men det har også vært en kjær kamp, fordi vi har kjempet, og kjemper for sannheten og retten.

Og som en kjemper vil vi alltid minnes ham, — uredd og uten svik.

For ham betydde kampen for nasjonal oppreisning alt, og hvor han enn ferdes blant nasjonale venner ga han uttrykk for at vi aldri måtte gi opp striden.

Den 2. juli ifjor fylte Anders Hafskjold 80 år, og FOLK OG LAND ga ham da den fortjente hyllest som eneren i hele vårt virke.

Som en ener vil vi også minnes ham.

Gamle kamerater

herligelse av stater som i egenskap av seierherrer i første verdenskrig hadde verdens skjebne i sin hånd, men likevel la alt til rette for den katastrofe som senere kom, forherligelse av moralsk og åndelig forfall, av kamp mellom klasser og mennesker. Fordømmelse av de nye tanker som trengte frem i tiden, fordømmelse av den norske nasjonale sosialisme og dens ledende menn, fordømmelse av fellestanken og undertrykkelse av enhver form for sann opplysning.

Dette er årsaken til det norske folks hypnotiske tilstand også idag, der ofrene vandrer om i den svarteste middelalder, tror på de mest åpenbare løgner og med begeistring sluttet opp om de rødes initiativ for en ensidig nedrustning, og dermed utslettelse av vårt land.

Denne utslettelse kan unngås bare hvis hvert enkelt menneske søker å løsrive seg fra hypnosens.

Det nytter ikke lenger å vente og se, eller godta politikernes servile holdning overfor Sovjet.

Gjør de det fortsatt vil de komme til å få se mer av 1. mai-togenes røde farger enn de setter pris på, — ikke bare blodet fra gatekampene, men hver skitten klut som måte heises, vil føre deres mentale svik over i navnløs smerte og angstfull gru.

For sent vil de erfare sannheten i de ord av Livius, at det folk som ikke vil forsvare seg er dømt til undergang.

Våre Frontkjemper og Røde Kors-søstre har vist veien vi må gå, derfor sender vi nettopp dem våre takkens tanker nå.

I vårt tanker står vi også ved så mangen falnes grav, som bærer frihetskravet frem til oss som et forpliktende løfte.

Vil vi innfri det? Eller skal vi dele øst-europeiske nasjoners skjebne?

Hafz.:

NORGES KRIG OG OPPGJØRET ETTERPÅ

Tilgi men glem ikke, var det noen som sa.

I alle fall bør man ikke glemme. Ikke glemme at uretten etter krigen opprettholdes gjennom bevisst forfalskning, immun for alle motforestillinger.

For sikkerhets skyld — la oss friske litt på hukommelsen:

I 1940 måtte de norske styrker etterhvert oppgi kampene, som ble avvirket gjennom flere lokale kapitulasjoner. Den siste var på Bjørnefjell den 9. juni, da restene av 6. divisjon kapitulerte.

Kampen var over, men ennå var det krigstilstand i Norge. Skulle den vare ved måtte man avholde seg fra enhver videre forhandling med fienden.

Ikke desto mindre sendte den norske overkommando neste dag en forhandler til Trondheim, hvor det ble undertegnet en avtale med den tyske overkommando. Denne avtale gjaldt hele landet og inneholder detaljerte bestemmelser for overgang fra krigstilstand til okkupasjonstilstand. Avtalen er punkt for punkt uforenlig med fortsatt krigføring. Det tenkte heller ingen på dengang. Generalene Ruge og Dietl hadde en hyggelig sammenkomst, og Ruge skrev takkekort.

Den flyktede regjering fikk avtalen oversendt til London og hadde intet å bemerke. Men senere fikk den nok lyst til å føre krig igjen og prøvet å overse den inngåtte avtale. Da dette ikke lot seg gjøre ble saken søkt forkludret ved fremheving av avtalens noe uklare innledning, delvis oppstått gjennom unøy-

aktig oversettelse. Innledningen er imidlertid uten betydning for selve avtalen, som står der med sine 9 klare og ugjendrivelige punkter: Norge lempet seg etter alle tyske krav, oppga derved krigstilstanden og fikk isteden den langt behageligere og tryg- gere okkupasjonstilstand. At denne senere ble forstyrret av folkerettsstridig gerilja forandrer intet.

Den forfølgelse som ble satt igang etter krigen måtte bygge på krigstilstand i Norge helt frem til 1945. Våre dommere var til og med så freidige å hevde at alle burde vite om denne krigstilstand. I virkeligheten burde alle, også dommerne, vite at krigstilstanden opphørte med Trondheimsavtalen 10. juni 1940, og at oppgjøret derfor er folkerettsstridig og uten hjemmel i norsk lov.

Det er sannheten. La oss ikke glemme den. En gang vinner den nok frem.

HAFR, Oslo.

Bergen i krig

Sjefredaktør Tim Greve i Verdens Gang, som i Folk og Land mener det var en større forbrytelse å pleie en såret fiende, enn det å arbeide frivillig på et tysk festningsverk, har også svaret på hvem som var de virkelige gode nordmenn under okkupasjonen.

I sin bok, Bergen i krig, betegner han nemlig noen av okkupasjonstidens verste svartebørshandlere og rasjoneringsforbrytere som *motstandsmenn*, etter underslag og salg av omkring 100 000 hvetebrødsmerker, hvilket representerte et kvantum på 4000 kilo. Rasjoneringsmerkene var reservert barn og syke.

Bergenser

Framtiden

Befolkningstilveksten, særlig i underutviklede land, vil føre til at menneskene i selvforsvar for sin eksistens må begrense barnetallet. Hvert land vil få sin til- målte kontingent og innen hvert land vil kvoten bli avstemt etter folketallet i respektive fylker.

Særlig vil det bli tatt hensyn til at imbecile og asociale individer ikke får sette barn i verden. De mest sunne og intelligente ektepar vil muligens få adgang til å ha flere barn enn andre.

Før eller senere vil dette bli fastlagt i lovs form og alle vil finne det naturlig og klokt, det som i vår tid ville blitt kalt nazisme og utslag av diktatur.

Penneknekten

Barn av en «tyskertøs»

Marit Paulsen:
LITEN IDA.
Tiden Norsk Forlag.

Denne boken er utvilsomt langt på vei riktig når det gjelder å skildre hvordan et barn hadde det i det norske samfunn når dets mor slo seg sammen med tyske soldater, men feilen er at alt og alle på den «gale» siden skildres med kullsvarte farver. Moren er selvfølgelig forferdelig. Det samme er Idas eldre søster, frontøsteren, og hennes bror, frontkjemperen, som til overmål tar livet av seg.

Det forsonende ved det hele er likevel at boken i høy grad avslører hvor hjerteløse, iskalde og grusomme «de gode» kunne være overfor et uskyldig barn.

H.

GRATIS

får du tilsendt nedennevnte publikasjoner, om du sender inn din adresse. Enig eller ikke i hva de står for, — man blir orientert.

«EUROPA-PARLAMENTET» Børsen. DK-1217 København K. En gang pr. mnd. Sammendrag av debatter og tatte beslutninger.

«EF-AVISEN» Postboks 144. DK-1045 København K. Hver 3. uke. I aktuell form, om alle vesentlige EF-begivenheter.

«KONTAKT BULLETIN» Biskop Gunnerus gt. 2, Oslo 1. Hver mnd. fra «Folk og Forsvar» med viktige foredrag o.a. om forsvaret.

«ROPET fra ØST» Postboks 2057, Grünerløkka, Oslo 5.

6 nr. pr. år. «MISJON bak JERNTEPPET» gir opplysninger fra sosialistiske land, tilbyr opplysningsmateriell. Bør ydes støtte.

«DANIZDAT» Postboks 1035, DK-1007 København K. Hver mnd. fra Sakharov Comitéen. Opplysninger fra sosialistiske land. Bør ydes støtte.

«NORKONTAKT» Postboks 8142, Oslo Dep., Oslo 1. 6 nr. pr. år. Omfattende opplysninger fra Direktoratet for utviklingshjelp.

«THE COURIER» Klaus Meyer, 200, rue de la Loi. B-1049 - Brussels, Belgien. Nytt om «Africa-Caribbean-Pacific-European-Community».

SAMLERE

Hird-, Unghird-, KO-merke, alle lave nummer, NS Årbok 1943 til salgs. Gi bud. Bill. mrk.

TUSENER AV NORDMENN BLE REDDET VED EVAKUERINGEN AV FINNMARK OG NORD-TROMS I 1944

Laila Thorsen:
Finnmark brenner.
Minner og dagboksnotater fra 1944—45.
Tiden Norsk Forlag.

På det menneskelige plan er dette selvfølgelig en rørende historie om en familie som ville bli i Finnmark også etter at de tyske tropper hadde gjennomført raseingen av fylket. Men som vanlig er det følelser og ikke sunn fornuft som dikterer beretningen. Det snakkes om at «tyskerne med nazistenes hjelp tvinger dem ut av hjemmene sine». Hva ville man da at ansvarlige, norske myndigheter skulle gjøre? At tyskerne brukte den brente jords taktikk for å hindre sovjethærens fremmarsj, var en ting NS-regjeringen ikke kunne gjøre noe med. Hvis man hadde unnlatt å evakuere befolkningen, hvilken katastrofe ville det ikke da blitt? Enkelte små grupper kunne nok overleve, men ikke titusener av mennesker. Fire- eller femsifrede antall nordmenn ville ha dødd av frost og kulde. Sannheten er at tusener av finnmæringer i dag kan takke NS-regjeringen for at de er i live.

Denne anmelder var en del av mottagerapparatet for de evakuerte sør i landet og kan bevitne hvilken enorm innsats det ble gjort for å ta seg av disse ulykkelige landsmenn på beste måte. Det var en bragd NS gjorde i forbindelse med denne evakueringen. Den er ingenting å skamme seg over. Tvert i mot.

H.

Under Englands ledelse

Fra Torbjørn Eide's bok: «Anders Lange på nært hold», leser jeg følgende om Vidkun Quisling:

«Så snakket han jo også russisk, og så hang jo hans bilde i de fleste bondehus i Russland, ved siden av Nansen og Lenin. Iallfall i Ukraina og Armenia. Så han var en mann som hadde greie på det. Så skrev han en rekke artikler i «Tidens Tegn» som het «Norge og vi», og de ble samlet i bokform, og hvor han mente at Europa skulle samles under Englands ledelse. Og den boken ble trykt opp igjen under krigen, jeg fikk tak i den og tenkte: er det strøket? Hva du enn sier så få tak i den boken. Det var ikke strøket det han sa om England, utgitt under tysk okkupasjon. Det er helt ufattelig.

Tob.

Slik kan Sovjet erobre Vest-Europa

Cyril Joly:
... og høyt i toppen den røde stjerne.
Ernst. G. Mortensens Forlag.

Dette er en skremmende bok. I en slags romanform viser en tidligere offiser ved NATO-hovedkvarteret i Bryssel hvordan Sovjetunionen på få timer og uten å løse særlig mange skudd kan erobre hele Vest-Europa. Alle telekommunikasjoner forstyrres ved streik og sabotasje, alle militære og sivile nøkkelpersoner uskadeliggjøres ved hjelp av KGB infiltrasjonsgrupper, kjente terroristorganisasjoner som Røde Brigade, Røde Arme Fraksjon, IRA osv. og med støtte fra titusener av medløpere. Allerede før hærmasse velter inn over grensene, er den vestlige motstand redusert til nesten ingenting.

Etter lesningen sitter man igjen med følelsen av at dette i høy grad er en mulighet vi kan fli stilt overfor.

En skjønnsfeil må vi nevne. Hvorfor kunne man ikke i den norske utgaven sløyfet en påstand som dette: «Quisling og hans medløpere som hadde hjulpet nazistene til makten i Norge». Enhver noenlunde opplyst nordmann vet i dag at Quisling og NS ikke hjalp tyskerne til å erobre Norge. Og etterpå anså vi det som en hovedoppgave å erobre makten fra dem.

H.

Elingaard Forlag

utgir en del meget lesverdig litteratur, selv om vi nok ofte synes at det spiller rollen som «nyttige idioter», og bryter ned i stedet for å opplyse åpent og bygge opp. Men det er ikke så greit når reelle opplysninger om kommunismen, for nøytralitetens skyld skal veies opp med historier om oss nasjonale. Historier som gjerne er plantet av de røde. Kommunardene må fryde seg.

Nu har vi lest: *Andres Küng, «Livet under sosialismen i de baltiske stater»*. Om undertrykkelsen av disse landene med sin store befolkningsprosent av vikingefterkommere, kan ikke nok opplyses. Men statene reddes ikke ved å fortie den voldsomme innsatsvilje som var tilstede for fellesskap med oss i kamp mot bolsjevismen. Når deres arbeidskommandoer hjalp oss i Den Norske Legions skyttergraver var, det å «få has» på en kommisar det de hele tiden helst ville. Og deres enestående

BØKER SOM BØR LESES

EUROPÄISCHE FREIWILLIGE, Peter Strassner.

Die Geschichte der 5. SS-Panzer-Division «Wiking». Ausschliesslich im Osten eingesetzt, findet ihre Würdigung. 3. verbesserte Auflage, 448 Seiten, 110 Bilder, zahlreiche Skizzen und ein dokumentarischer Anhang, ein Ärmelstreifen der 5. SS-Pz.Div. «Wiking», Leinen. Pris kr. 110,-

IM HERZEN DIE HEIMAT, Gerhart Schwager.

100 Seiten, 9 Bilder, Balacron-Einband. 10 Jahre russische Kriegsfangenschaft — wahrhaftig, wehmütig und mit grimmigem Humor dargestellt, wie es war. Vorwort eines kriegsblinden Soldaten der Waffen-SS, der zwölf Jahre gefangengehalten wurde. Pris kr. 65,-

DER KAUKASUS UND DAS ÖL, Wilhelm Tieke.

Der Kampf in Kaukasien 1942/43. 504 Seiten, zahlreichen Skizzen, 85 Bildern. Leinen. Angefangen bei den Planungen zum March auf Stalingrad bis zur Offensive in den Kaukasus verfolgt der Leser den Angriff auf Rostow und anschliessenden Ansturm der Panzerverbände nach Süden slowak. Divisionen. Pris kr. 110,-

WENN ALLE BRÜDER SCHWEIGEN, Bildband. Deutsch/Englisch.

Der grösste Bildband, der die 36 Divisionen der Waffen-SS berücksichtigt mit allen Waffengattungen, Kriegsschauplätzen und wichtigen Dokumenten. 2. erweiterte Auflage, 604 Seiten, 1116 Fotos, farbige Karten, Bilder, Uniformtafeln, Dokumente und Grafiken, Format 22x30 cm. Schutzschlag. Pris kr. 230,-

Bestillinger sendes: A. Norberg, Postboks 3044 Elisenberg, Oslo 2.

Portofri forsendelse ved forskudd til postgirokonto 2 34 13 52, ellers i oppkrav.

hjelpsomhet under tilbaketrekningen, står mange av oss i taknemlighetsskjuld til. Tross alt, boken er å anbefale.

Et lite sitat. Alle de tre statene er redde for at det skal bli for mange russere i landene. 17 lettiske kommunister skriver:

«Hva denne politikken fører til ser vi klart av den tidligere sovjetrepublikken Karelen skjebne. Denne republikken finnes ikke mer. Den ble utsløttet fordi den lokale befolkningen (tilslutt) utgjorde mindre enn halvparten av republikkens totale innbyggertall. Nu er Karelen en del av den russiske føderative republikken. Samme skjebne venter sovjetrepublikkene Kazakhstan og Lettland.»

ved roret, og uten tvil ville han følt et personlig ansvar for å ta andres liv på mer eller mindre politisk grunnlag. Han ville også vært klok nok til å forstå at å anklage over 100 000 NS-folk for forræderi, — det kunne bare bringe ulykke i generasjoner. Også fordi dette var å sette «munnkurv» på den nasjonale og politisk bevisste del av befolkningen, med et klart standpunkt mot kommunismen.

Trygve Bratteli vet nøyaktig hva han gjør når han nå sender ut sin bok: «Våren som ikke kom». Den renser og forklarer.

For en som meget aktivt var med i april dagene og utover til 25. september 1940, på den aller norske side, Quislings, har boken stor interesse. Men, la det være sagt, den er ikke skrevet for de mange, og rekordsalget av hans forrige bok får nå et anti-klimaks.

Til slutt: Det er synd forfatteren tillater billedteksten på side 41 i boken. Der det om møtet på Elverum den 9. april 1940 står: «... ga regjeringen fullmakt til ivareta rikets interesser... inn-til Stortinget igjen kunne innkalles.»

Bratteli vet jo nå, — det ikke alle sidespillerne dengang visste, at det slett ikke foreligger noen vedtatt «Elverumsfullmakt».

Herr Trygve Bratteli

Er anmelderens oppfatning av Deres syn på rettsoppjøret, og dødsdommene over politiske motstandere riktig? Svaret vil interessere våre lesere; og også de mange i ansvarlige stillinger som får avisen gratis tilsendt. Vi gir Dem spalteplass.

Redaksjonen

«Våren som ikke kom»

Trygve Bratteli:
Tiden Norsk Forlag

Det er mange av oss som har tenkt: Hvordan ville «rettsoppjøret» blitt, hvis den korrekte stillfarne og idealistiske Trygve Bratteli var blitt statsminister da Arbeiderpartiet på ny fikk overta etter siste verdenskrig.

For de fleste av oss har han vært motpolen til Einar Gerhardsen, den harde, beregnende og slue politiker, som etter årlange forberedelse og manipuleringer (f.eks. «premieringen» av tyskerarbeiderne ved å gi dem straffeu-nnlattelse og stemmerett fikk oppgaven.

Vi tror meget ville ha vært annerledes med Trygve Bratteli

OG SLIKE IDEALISTER SKAL VÆRE «LANDSSVIKERE»?

Innsenderen bestilte — på skyndet av *TV-serien «I Solkorsets tegn»* (Apropos, sa ikke vi alltid *Olavskorset?*) — gjennom deres *Boktjenesten, Lingemajoren og sannhetssøkeren Svein Blindheims* bok «*Nordmenn under Hitlers fane*».

Gakk hen og gjør det samme, jeg måtte lese i ett strekk. Og det minnet meg om at jeg hadde liggende en kopi av min kompanisjefs tale da han overtok kompaniet jeg tilhørte i *Viken Bataljon av Den norske Legion*. Jeg synes at det viktigste av den kan bære bud til andre om hvem vi virkelig var:

«Norske soldater!

Baunen brenner — budstikken smeller i veggen — hærmen fra øst og vest. Slik var det i de gamle nordmenns tid, om det nå gjaldt å forsvare landet mot en angripende fiende, eller det gjaldt leidang til fremmede land.

Da vårt eget lands skjebnetime slo, var mange av dere de første i kampen. Tross mange års manglende militærutdanning, viste dere at gamle mor Norge kunde stole på sine sønner i farens stund. Uten betenkning gikk dere til kamp for fedrelandet, med dårlig utstyr og våpen, til kamp mot verdens beste armé. Men ukuelig vilje og dødsforakt er egenskaper som kjennetegner den norske soldat. Jeg husker dere fra kampene her i Syd-Norge, den dagen vi rykket mot Røros og videre sydover. Offensiven var begynt etter mange døgns tilbaketog. Bare 76 frivillige norske gutter, 76 soldater som ikke vilde forlate sitt land

i farens stund, da heller døden eller et ærefullt krigsfangenskap. Dere husker vår strid om Os, besjelet av kampånd og mot, hver eneste en ble to lange dager og netter i stillingene tross en stor overmakt.

Våre våpen var de forskjellige, tildels mitraljøser fra havarerte fly. Dere husker alle vår dyktige mitraljøseskytter, unge L. K. fra Elverum. Hårdt såret betjente han våbenet, inntil en granat også gjorde mitraljøsen ubrukelig. Vi, dine krigskamerater, vil fortsette kampen for Norges og Nordens frihet, på hjemlige eller fremmede fronter.

Jeg tenker ofte på dere *Nordlandsgutter fra tokter i Narvikfjellene*. Jeg husker dere fra kompanistaben, oppofrende mot en kar som kom langveisfra for å kjempe sammen med landsmenn i det høye nord. Jeg tenker ofte på min første fektning sammen med soldater fra 2. kompani i Trondenes bataljon, stormen på høyde 620 ved *Bjørnefjell*. Høyden ble tatt, men vi glemmer aldri — og vil ikke glemme — vår kamerat N., som nu for alltid hviler i mor Norges jord. En hvile etter et aldri sviktende kampmot og oppofrende kameratskap. Alle våre kamerater, som ofret livet for oss, for vårt land og vår fremtid, de døde i forvisningen om at vi — du og jeg — fortsetter kampen inntil seieren er vunnet. Og vi skal ikke svike. Idag står jeg igjen skulder ved skulder med soldater fra *Stryken, Haugsbygd, Røros, Narvik, Salla, Taipale, Suomussalmi og Salmijärvi, nord* (Forts. side 6)

Hvit engel i uniform

Fra en av våre «skijegere» har vi mottatt fotostat av noen sider i en bok som *Ivar Stamnes* har skrevet: «*I panservogn fra Caen til Bryssel*». Her heter det bl.a.:

«— De mest *bestialske* og pågående av Hitlers tropper er pansergrenaderene og SS-folkene. At de er ytterst nidkjære, har vi fått føle flere ganger. De skyr intet middel for å få has på oss. Hvor frekke og pågående de er, belyser følgende historie som hendte for tre dager siden. En av våre tanksavdelinger rykket frem gjennom et skogbevokst område. Fra et oversiktspunkt inne i et skogholt dirigerte eskadronssjefen troppenes ild fra sin egen tank. Motoren var i gang, og han sto selv oppe i tårnet og speidet gjennom kikkerten. En slik anledning hadde SS-folkene ventet lenge på. Under fremrykningen hadde de klatret opp i trærne, og der satt de og avvartet begivenhetens gang. Øyeblikket var kommet. Mens eskadronssjefen føler seg temmelig trygg inne i skogholtet, *lurer de seg langsomt fremover fra tre til tre*. Nå er de kommet nær nok. Et jump og de lander ned på bakre del av tanken. Eskadronssjefen skytes ned fra bakhold. SS-folkene har gjort sitt arbeide tilfredsstillende, de har klart å tilintetgjøre hjernen bak operasjonen, troppene vil bli i villrede og fremrykningen stanse. Disse Hitlers disipler nøyer seg ikke med en menig manns liv. Det er storviltet de er ute etter, sjefene som lager de store planer. De kan ligge i dagevis og vente på en eller annen sjef. Amerika-

nerne oppdaget på sin sektor at de *til og med malte seg gule i ansiktene og la seg igjen sammen med de døde*. Deres oppfinnsomhet er uten grenser. SS-troppene og pansergrenadene er da også de vi fryktet mest. De overgir seg nesten aldri. På den annen side *tar vi heller ingen sjanser når vi vet at vi har den slags folk imot oss.*»

Skijegeren skriver om innholdet: «Bakholdsangrep kan være lite sporty, men lå ikke også andre i «Igelstellung» eller i «U-form» for at noen skulle «gå inn». Forfatteren må jo være en hvit engel i uniform. Smette en T-mine under en tank gjorde mange. En Oslo-gutt har fortsatt navnet «panser-knekkern» fordi han på denne tiden fant måten å «komme innpå» panseren. Vi var også oppå og smatt ting ned i åpne luker til dem som svettet i stålhyret. Som ungdommer hadde vi nok også kjennskap til at Tarzan svingte seg fra tre til halv fire, men utdannelsen var grundig nok uten opplæring i apekunst. Og ikke var det i denne tidsfase tid til å ligge og vente på at en bestemt offiser skulle lukke opp på et helt bestemt sted etter for eksempel 2—3 dager.

Vi vet at vi var fryktet, og det hadde sin årsak i at vi dengang trodde at Tyskland måtte gi Norge friheten tilbake på grunn av vår frivillige innsats. Men utover krigens uskrevne lover gikk vi aldri. *Bestialske*. — NEI, ALDRI EN SS-MANN.»

TYSK DISIPLIN

Under retsaken i Stuttgart mot den kvinnelige terrorist Verena Becker ble det opplyst at hun under en flukt åpnet ild mot politiet fra sin bil, etter å ha stanset for rødt lys i et gatekryss. Først da lyset skiftet til grønt fortsatte jakten.

«Kunne slikt skje andre steder enn i Tyskland?» spør Berlingske Tidende. Vi kommer på noen ord, visstnok uttalt av Lenin: «Tyskerne er så disiplinerte at de alle ville kjøpe billetter før de stormet en jernbanestasjon».

Quo Vadis?

Etter den endelige «fred» fra annen verdenskrig (1940—45) ble det en tilsynelatende relativt rolig tid, hvor krigslandene slikt sine sår.

Men i vår tids terminologi betyr *fred* en betinget våpenstillstand, mens man ruster til en ny krig, hvorfra den enn måtte komme.

Etter at erkefienden av de to supermakter hadde stupe i bakken ble det nå stunder for disse til igjen, politisk og militært å ta øyemål av hinannen. Disse to motpolarer i verdensutviklingen hadde nå bare dette ene mål: å holde et skarpt øye med hinannen, slik at den annen part ikke hadde en tank eller jagerfly, enn si en rakett mer enn motparten.

Men begge parter *vet*, og vi andre *vet*, at denne krig ikke vil være til å unngå. Ja, den er allerede forlenget begynt: I skyggen av fortet Russlands ennå tause våpenkolonner, glir U-landenes røde vasaller frem gjennom jungelen. Med ordet «FRIGJØRING» på sine faner meier de all motstand ned med brutal rød kraft, hundre tusener faller, hundre tusener flykter, og millioner av soldater, kvinner og barn er her eller der på flukt.

Aron Ellingsen

Bitre ord fra Mannerheim

Ved avslutningen av den finsk-russiske krig 1939-40 (da Finland måtte kapitulere) uttalte marskalk Mannerheim i sin dagsordre 14/3-40:

«Dessverre har de storartede løfter som vestmaktene ga oss ikke kunnet bli virkeliggjort, ved at våre naboer av omsorg for sitt eget hus nektet rett til gjennomgang for vestmaktens tropper».

Men så fikk da heller ikke Mannerheim noen krans fra Norge ved sin død.

Vic.

Boktjenesten

Postboks 924 Sentrum, Oslo 1. Telefonbestilling: (02) 19 06 71

NS-MEDLEMMENES SYN:

.... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 65,-
.... » — » — NS og fagorganisasjonen	» 80,-
.... » — » — Fra kirke- og kulturkampen	» 85,-
.... » Justus Vericultur: Den norske kapitulasjon	» 15,-
.... » Trygve Engen: Jeg er ingen landssviker	» 35,-
.... » Adolf Hoel: Universitetet under okkupasjonen	» 45,-
.... » Harald Franklin Knudsen: I was Quislings secretary	» 50,-
.... » Sigurd Mytting: Politisk dømt	» 30,-
.... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	» 20,-
.... » Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	» 20,-
.... » Olaus Ulven: Lange skygger	» 25,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks. Institutt för Offentlig og Internasjonal Rätt:	
Den norska rättsuppjørelsen	kr. 45,-
.... » Referat og utdrag på norsk av ovennevnte svenske rettsutredning	» 5,-
.... » Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	» 5,-
.... » — » — § 104. Mer lys over rettsoppgjøret	» 10,-
.... » Universitetsforlaget: Fra idé til dom	» 45,-
.... » Berner Hansen: Mannen bak søylen (Om prof Wilh. Rasmussen)	» 78,-
.... » Pastor A. E. Hedem: Quo vadis Norvegia	» 25,-

Portofri forsendelse ved forskuddsbetaling til: Postgiro 5 15 46 38.

Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker.

(Ellers porto og oppkravsgebyr.)

.... » O. Hedalen: Er det begått en skammelig urett mot en hel del av våre landsmenn?	» 5,-
.... » Håkon Meyer: Et annet syn	» 35,-

FRONTKJEMPERNE:

.... eks. Frode Halle: Fra Finland til Kaukasus	kr. 60,-
.... » Svein Halse: I forreste linje (Den norske Legion)	» 60,-
.... » Ben Esper: Tsjerkassy (Norsk ambulanseskjører på østfronten 1943-44)	» 88,-
.... » Svein Blindheim: Nordmenn under Hitlers fane ..	» 60,-

DANSK LITTERATUR:

.... eks. Erik Haaest: Udyr — eller hva? (Dødsdømte)	» 15,-
.... » Gary Allen: Ingen tør kalle det sammensvergelse (Hvem trekker i trådene?)	» 48,-

NYHET:

.... eks. Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942	kr. 15,-
--	----------

I alt bestilles for kr. .... som betales slik: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

Staten støtter anarkistiske . . .

(Forts. fra side 1)

norske reisende folkehøgskoler?

Etter undersøkelser FOLK og LAND har foretatt har representanter for disse kommunistiske skoler fått anledning til å drive propaganda i ungdomsskoler og gymnaser over hele Norge, og der lokket ungdommer med de eventyrlige opplevelser som ventet. Venstreradikale lærerkrefter og medlemmer av undervisningsråd har deretter fulgt opp, og oppfordret elever til å melde seg til studieturene.

I forbindelse med «Den Store Bjørn»-skandalen viser det seg dessuten at offentlig oppnevnte barnevernsmenn har gått god for at særlig belastet ungdom har fått elevplasser på «studieturene». Norsk pøbel skal belønnes, ikke straffes, er regelen i dagens samfunn, mens våre kjekke, begavede gutter og jenter blir oversett.

Dette faller da også i tråd med kommunistenes arbeid for verdensrevolusjonen. Bit for bit sønker marxistene å svekke samfunnets motstandskraft ved å drive et planmessig undergravingsarbeid i alle de institusjoner og forhold som samfunnet bygger på. I første rekke rettes dette undergravingsarbeid mot de viktigste bærende krefter i det nordiske samfunnet: hjemmet og familien, ætt og odel, rettsvesenet og politi, forsvaret og militærvesenet, moral og religion, skole og kirke.

Og ingen tør ta kampen opp mot forfallet.

Sannelig, sannelig savner vi Nasjonal Samling og Vidkun Quisling.

Og slike idealis . . .

(Forts. fra side 5)

ske finske og frivillige svenske soldater i innbitt kamp for Nordens frihet og fremtid . . .»

Og han avsluttet:

«Jag hälsar Eder, norrmänn, vilke från de höga fjellenes land skyndat Er hit för å verna Nordens frihet.» sa feltmarskalk Mannerheim i 1940 ved avskjedningen med oss norske frivillige.

Finlands første og utrettelige soldat kaller atter sitt folk til kamp, og appellen lyder langt utover landets grenser. Finland står ikke alene, idag står hele Europa bak det finske folk, fra Svartehavet til Nordishavet. Og så vi, norske soldater, vil utgjøre en del av denne lange front, for med våre liv å sikre fremtiden for et fritt og stort Norge.»

Slik talte dengang min kompanisjef til oss.

Frontkjemper

Hvorfor nevnes . . .

(Forts. fra side 1)

for det. Det fikk han, men juryen fant ikke utkastet godt nok. Så ble det utlyst til vanlig konkurranse, og der ble den sakkyndige komite 100pst. enig om at Wilhelm Rasmussens utkast var det beste. Det var en stor sak, og i 1926 ble det reist en modell av Rasmussens søyle på Eidsvollsplass. Den saken er heller ikke nevnt i «Norges Kunsthistorie» av 1981.

Ellers er det i det 60—70 siders avsnittet skrevet mye godt om billedhoggere i denne brytningstiden, men altså ikke et ord om Wilhelm Rasmussen. Og hvorfor ikke? Han var jo absolutt en kapasitet. Om det vitner f.eks. flere arbeider i Nasjo-

nalgalleriet, Fredrik den annen i Fredrikstad og Olav Trygvasonmonumentet i Trondheim. Kjent ikke redaktørene av den nye kunsthistorien til alt dette?

Jo, selvfølgelig gjorde de det. Hvorfor er Rasmussen da ikke nevnt i avsnittet?

Her sitter man igjen med en skummel mistanke. Kan det være fordi han etter krigen ble dømt som landssviker og satt på Ilebu i halvannet år? Det kan det vel ikke.

Den saken hadde jo ikke noe med Wilhelm Rasmussens kvalifikasjoner som billedhogger å gjøre. Ellers bør redaktørene av Norges Kunsthistorie i denne forbindelse kanskje lese Jacob S. Worm-Müllers vennlige brev av 25. juli 1949 til Rasmussen. Worm-Müller var også historiker, professor ved universitetet, og under krigen knyttet til den norske regjeringens informasjonstjeneste i London. Brevet er gjengitt i boka «Mannen bak søylen» (Skien 1979).

Spørsmålet om bruken av Wilhelm Rasmussens livsverk, Eidsvollssøylen, er for øvrig ennå ikke avgjort. Om dette bør redaktørene bak Norges Kunsthistorie lese dokumentene fra forhandlinger i Stortinget, nr. 338—1971, og der bør de spesielt merke seg representanten Lars Roar Langslets innlegg i debatten om «Fullføring og reising av Eidsvollsmonumentet». Langslet er som kjent nå Kulturminister i Norge, og hans synspunkter får dermed en viss vekt.

Men altså til slutt: Hvorfor nevner ikke redaktørene Wilhelm Rasmussen?

Telemark Arbeiderblad

Boken «Mannen bak søylen» kan kjøpes gjennom vår Boktjeneste, postboks 924, Sentrum, Oslo 1. Pris kr. 78,- 149 sider i stort format. Mange bilder.

«Verden visste . . .

(Forts. fra side 2)

ikke forsøke å skildre hvordan beretningen virket på meg. Men den virket sterkt. Dette var organisert massedrap på millioner av mennesker — og uteverdenen visste så godt som ingenting. Jeg ser da — som sagt — bort fra de politiske toppene, som måtte vite beskjed.

Mot slutten av intervjuet heter det:

— Når vi nu har tragedien på «store» terroristene?

— De var nok ikke så store akkurat. La oss ta Adolf Eichmann for eksempel. Det var jo han som organiserte det hele i samsvar med Hitlers planer om utryddelse av jødene. Eichmann hadde bare grad som oberstløytnant, og han manglet totalt dimensjoner. En mann uten personlighet, nærmest et slagt intetkjønn.

De var nok stort sett av et slikt format, disse umenneskene som gjennomførte den største massakre historien kjenner, sier Jens A. Christophersen.

Vi spør: «Hvorfor har Einar Gerhardsens håndgangne menn villet at vi skulle belastes med mer viten enn andre?»

Tenk selv. Vi bare spør.

I Tim Greve's . . .

(Forts. fra side 2)

krigen, den som Øksnevad anbefalte så inderlig og som alle vi andre ga ullstrømper og islendere og ryggsekker til.

Etter 2½ års umenneskelig slit som frontsostre, det var nok så mange lemlestedede menn som

trengte deres hjelp, meldte de seg igjen til tjeneste på sykehuset i Tønsberg. Men da svarte overlage Paus, som i mellomtiden var blitt President for Norges Røde Kors, at dessverre nei, forholdene er nok annerledes nå.

Tross mangelen på sykesøstre kunne de ikke få fortsette i sykepleien, og torsdag den 10. oktober 1946 sto frk. K. for retten i Tønsberg tiltalt for å ha drevet Røde Kors-søstervirksomhet under krigen. President Paus møtte som vitne.

Våre barn, barnebarn og barnebarns barn vil nok komme til å støte på denne tidskarakteristiske saken i den nye norgeshistorien, og de vil undre seg meget over hvordan det egentlig kunne ha seg at disse Røde Kors-søstre ble kjent skyldige, i samme måned som Hitlers ministre: von Papen, Schacht og Fritzsche ble kjent uskyldige.

Thi kjennes for rett.

Kjennes, ja!

Fan

Den norske . . .

(Forts. fra side 7)

Hvor mange embedsfamilier, etterkommere av landsens prest og militære, er dessuten ikke gått over i bondestanden, og hvor mange norske bondeslekter har ikke, i all fall i de siste 150 år, flyttet over i embetsstanden? I et så utpreget demokratisk land som Norge er det umulig å trekke noen sikre grenser gjennom klasseforskjell. Det norske blod er så oppblandet gjennom mange århundrer, at begrepet «innflytter», når man ikke nettopp tenker på de siste decenniens invasjon av helt fremmedartede elementer, intetsteds hører hjemme».

MÅNEDENS «PERNILLE»:

Oppmuntring og nedtrapping

Min tenåring, «Gullet», kommer nettopp hjem fra Ungdomsskolen med sterk forsinkelse og forteller at årsaken er at klassen etter skoletid har vært på aldershjem og muntret opp for pensjonister. Ja, slik lød oppdraget. Oppdragsgiveren kom ikke på den tanke at der var det kanskje noe å høste av livserfaring og desslike. Men det var vel noe eldre mennesker var i besittelse av en gang i fortiden.

Noen av klientellet hadde ytret ønske om å få snakke med oppmuntrerne, men elevene hadde jo kommet i egenskap av slike, så det ble ingenting av det. De fleste av klientellet var teite, ifølge min hjemmelspike. Det er jo ikke sikkert at de var forberedt på oppmuntring i middagshvilen, og aller minst oppmuntring i stor stil.

Hvorfor forlenges menneskets levealder stadig når det, i hvert fall ikke her til lands, er behov for mennesker med levealder ut over de søtti. De er jo en byrde, først

og fremst på trygdebudsjettet, men også over alt hvor de i grunn er i veien. Trikkene, bussene, T-banen og andre transportmidler hadde hatt langt flere ledige sitteplasser dersom ikke eldre hadde vært underveis til bingo eller annen meningsfylt beskjeftigelse.

Hadde de enda gjort nytte for seg, men de er pensjonert og pensjonister kan vel egentlig ikke gjøre nytte for seg, bortsett fra å passe barnebarn.

Refleksjonene ovenfor kan kanskje synes overdrevne, men bakgrunnen er jordnær nok.

Jeg var på min ukentlige visitt hjemme hos mor og far igår. Far er enda, heldigvis, yrkesaktiv, og hvordan det skal gå med han, når hans tur kommer til å være henvist til bingo eller bare bøkene, vet jeg ikke. Men far hadde besøk av en venn, som med liv og sjel har vært beskjeftiget med sin jobb i det private næringsliv. I den grad har han vært opptatt av sitt ar-

beide at han over hodet ikke har hatt tid til å forberede sitt otium, noe yrkesmennesker med pensjonsalderen i horisonten jo bør gjøre. Han nærmer seg de sekstifem.

«Naturligvis», sa han, «burde jeg ha vært klar over at jeg fra den dag av, da jeg fylte seksti, var fratatt enhver meningsberettigelse, men feilen var vel den, at det ikke lå en forgyldt munnkurv på presangbordet den dagen.»

«Men det gjelder ikke bare meg», fortsatte han, «jeg kjenner et par andre tilfeller også. En yngre sjef avløser den eldre, og nå må eldre medarbeidere som kommer under den nye ta seg i akt og huske på at de ikke har greie på noen ting mer, ellers blir de ekspedert ut i kulden før pensjoneringsalderen.»

Je gsatt bare og hørte på. Og far var tydelig også av den oppfatning at han måtte få tømme seg.

«En kan være så forsiktig som bare det», kom det, «men en kan

da ikke bare holde kjeft når en vet at det som fremsettes vil ha katastrofale følger. Og jeg uttrykte meg så forsiktig som overhodet mulig.»

«Få høre», innskjøt far. «Jeg ordla meg omtrent som så: Jeg har jo litt erfaring, og det er ikke slik at jeg mener at det jeg kommer med er noe bedre forslag, men kanskje kunne det være noe å overveie og muligens velge en annen framgangsmåte.» Og så etter en liten pause: «Så kom jeg med mitt forslag, og derpå ble hva nå alltid heter konferanser hevet.»

Han lo litt, og så bort på meg. «Så gikk det som det måtte gå, og som jeg hadde antydnet. Igår ble jeg innkalt og forelagt tilbud om førpensjonering med redusert lønn. Og det gjelder ikke bare meg, tapet må vel kompenseres på det vis. «Du», sier han henvendt til far, «gjør meg den tjeneste å gjemme deg bort i krokene de år du

har igjen, og svar ikke annet enn ja eller nei, alt etter hva som er opportunt.»

«Du selger ikke din mening for lønns skyld, du heller», sa far. «Du kan så mye, og nå kan du endelig få tid til å ta deg av alt du har hatt lyst til å gjøre i alle de år. Vær glad du, for nedtrappingen, du har plikt til å sette både det ene og det andre på papiret før den store stillhet kommer. Du er i en særstilling, også til å kunne ta for deg nettopp det problem som du her sitter og snakker om.»

Jeg følte meg i grunnen beskjemmet ved å være yngre, men du verden så stolt jeg var av far da han begynte å skissere opp mulighetene for sin venn.

Og hva er det ikke av positive fakta som de «impliserte» på «den gale siden» ikke har våget å sette på papiret, men som må fram for historiens skyld!

Pernille

Gerhardsen og andre forbrytere

«Det er bare et skritt fra den Tarpiske Klippe til Capitol.»

Dette er riktignok en fri omskrivning av det gamle sitat, men det har stor gyldighet når det gjelder de menn i Arbeiderpartiet som ødela hele vårt forsvar i de siste decenniene før den 9. april 1940.

Nygaardsvold og hans regjering slapp RIKSRETT etter 1945. Han selv fikk istedetfor **BORGERDÅDSMEDALJEN I GULL**. (I likhet med tidligere statsminister Einar Gerhardsen) Dette mest for derigjennom å reise denne regjering, utgått fra Arbeiderpartiet, en gloriøs plass i Norgeshistorien. Folk glemmer nemlig så hurtig.

Men det må likevel ikke glemmes at det var disse mennesker som fra hin tid i 1930-årene og fremover — da Arbeiderpartiet var *revolusjonært* — ble dømt av Lagmannsretten 6. juni 1924 (stadfestet av Høyesterett) for å ha sabotert vårt militære beredskap(!)

Her ble Einar Gerhardsen dømt til 75 dagers fengsel.

Det samme fikk Rolf Hofmoe, A. Arnesen, M. Bergseth, A. Kristiansen og Haakon Hoff.

90 dagers fengsel fikk A. Zac-

kariassen, mens Nils Hønsvold, Haakon Meyer, Martin Tranmæl og Oscar Torp fikk hver 5 måneders fengsel.

8 av de tolv tiltalte, blant disse Hønsvold og Oscar Torp, ble dessuten fradømt retten til å gjøre tjeneste i rikets krigsmakt for 10 år.

Einar Gerhardsen ble som kjent statsminister og Oscar Torp forsvarsminister, (Sic!) samtidig som de mindre koryfeer ble anbragt i nøkkelstillinger i inn- og utland.

Men det norske folk som hadde valgt disse menn klappet begeistret. Det kjente ingenting til historien om sauene til Panurge: «Moutons de Panurge», benyttes som betegnelse på mennesker som blindt gjør etter det som andre gjør foran. På en reise ble han grovt fornærmet av en kveghandler. Dindenant. Men Panurge tok denne hevnen: Han kjøpte en sau av Dindenant og kastet den på sjøen, slik at de andre sauene var vitne til dette. Straks sprang alle sauene samme vei, og kveghandleren ble ruinert.

Hvor mange slike sauer har vi ikke i blant oss?

DET SKANDINAVISKE FOLK VIL GÅ TIL GRUNNE

Det var ikke bare kjærlighetsbrev hin gode advokat Dunker skrev til sin venninne Julie. De var som regel preget av dyspepsi og utenrikspolitikk. Men kanskje kan det likevel interessere å lese avsnitt av hans brev til henne i januar 1855? Hør bare:

«På en reise i Tyskland for nogle Aar siden talte jeg med en fransk professor om den Scandnaviske Folkestamme. Han uttalte bl.a.: — Skandinaverne have en gang spillet en stor og herlig Rolle, men den er udspillet, deres Mission er til Ende. Stammen er bestemt til at gaee under. Den vil sluges av den Slaviske Folkestamme.»

«Naar jeg tænker over disse Forholde», skriver Dunker, «bliver jeg trist til Mode. Det er vor store Fortid, som ængster mig. For 800 Aar siden var den Scandnaviske Stamme den stærke Rod hvorfra Kraften udstrømmede til alle Kanter, og nu ere vi den svageste Æt af dem alle. Det drager fra Øst mot Vest, det har det gjort siden Verdens Skabelse, og vor tid igjen vil ikke komme før det om ti eller tyve tusende Aar har gaaet Jordklo-

den rundt. Men aldrig har nogen Folkestamme havt to Storhedsperioder. Derfor er Italien og Grækenland saa redningsløst fortabte. De have nydt deres gode for 2000 Aar siden, og Kraften og Storheden kan ligesaa lidt vende tilbage til dem, som Floderne kunde rinde fra Havet og op mod Bjærgene. Det er det rædsomme, at efter Verdenshistoriens Gang er Europa bestemt til at blive overvældet af den russiske Iis, og America til at blive Civilisasjonens Tilflugtssted. Derfra vil den gaee over Øerne i Det stille Hav, til Australien, og saa videre til Japan, China og Indien, for derfra igjen at begynde sin nye Runde. Om denne Vandrung med Vesten endnu skal blive opholdt i nogle Aarhundrer beroer på Udfallet af nærværende Krig, (Dunker tenker her på Krimkrigen) og derfor skulle Alle, der have noget at tabe, deltage i den, og væрге sig mod Russen med hvad Væрге de mægte.»

Skrev Regjeringsadvokat Bernhard Dunker, som døde i 1870, 61 år gammel.

Den norske rasen

I «Lys over mørke aarhundrer», «Samtiden», 1925, s. 566, skriver Hjalmar Christensen bl. a.: «... Da Norge var blitt betydelig svekket, begynde, særlig fra og med eneveldet, en jevn «innflytning» som varte gjennom århundrer. En betydelig del av disse innflyttere var av vår egen germanske stamme: nordtyskere, slesvig-holsteinere og skotter. Slesvig-Holstein og Nordvest-Tyskland representerer som kjent noen av de kraftigste elementer i den germanske rase. Også vor nasjon trengte nytt blod, konsekvent innavl er like så skadelig for folk som for fæ, og vi kan være vel fornøyd med det blod, som vi mottok fra disse egne, så meget mer som det aldeles ikke brøt den norsk-germanske type, men snarere styrket den. Det er et forbausende antal av våre dygtigste og mest initiativrike slekter, som stammer fra Nord-Tyskland og Slesvig-Holstein. De kom fortrinnsvis fra byene, krysset seg med eldre familier, også av norsk bondeblood, og fandt fra byene veien ut over hele Norges land, hyppig som embedsmenn.

(Forts. side 6)

Våre venner svikter ikke «støtteannonseene»:

Med stor takk kvitterer vi denne gang for 50 bidrag på tilsammen kr. 6 600,-.

I forbindelse med årsskiftet er det kommet inn mange «støtteannonser», og det vil ta oss 3—4 nummer å kvitere for dem vi hittil har fått. Det må imidlertid ikke avholde andre fra å sende inn sine bidrag.

«Støtteannonser» er som kjent bidrag på kr. 50,- eller mer til avisens drift.

STØTTEANNONSER fra «Folk og Land»s venner. Takk for følgende bidrag:

E., Håpet 200,—	J., Etne 500,—	B., Skien 60,—	O. R., Vågå 140,—	J., Ski 150,—
N., Viggja 140,—	B., Stavanger 90,—	S., Skien 60,—	P., Lesja 70,—	E., Rygge 140,—
O., Sunndalsøra 125,—	O., Mandal 100,—	M., Meås 100,—	E., Tolga 125,—	J., Rakkestad 90,—
M., Langevåg 300,—	B., Marnardal 100,—	O., Sandefjord 140,—	J., Tynset 140,—	E., Skjeberg 90,—
B., Bergen 100,—	T., Søgne 60,—	L., Sande 500,—	M., Hernes 100,—	S. R., Oslo 50,—
E., Bergen 125,—	O., Kristiansand 60,—	S., Drammen 75,—	T., Hernes 50,—	S. N., Oslo 350,—
J., Landås 100,—	H., Skien 200,—	K. H. R., Kongsberg 50,—	A., Åsvang 50,—	Ø. E., Oslo 100,—
		I., Nore 140,—	S., Tangen 60,—	Ø. M., Oslo 300,—
		N., Olum 70,—	P., Norbyhagen 225,—	N. D. Jens, Oslo 125,—
		M., Kolbu 80,—	S., Nesoddtangen 125,—	N. E., Oslo 60,—
		W., Dokka 60,—	K., Nesøya 100,—	A. H., Oslo 200,—
		E., Fagernes 50,—	K., Asker 75,—	Z., Bjørnøya 100,—

Fjollereri

Eyvind Solås har som kjent en tendens til å fjolle på skjermen, og hans program «Musikk og nazisme» den 10. desember var intet unntak. Som innledning viste han oss en arrangert scene med fire hirdmenn. De hadde alle Hitler-bart og satt henførte og hørte på en Wagner-symfoni. Senere i programmet omtalte han disse karene som «nazifjols».

Når det gjelder NS-folk, kan man gjøre hva som helst uten at det ser ut til at man får dårlig samvittighet.

Hva man prøver å gjøre, er selvfølgelig å stemple NS-folk som åndløse etterplaprerer av alt tysk. Det passer aldeles ikke inn i bildet at NS kanskje mer enn noen annen bevegelse var bærer av norske tradisjoner og en kamporganisasjon for norske interesser. Det var hele kjernen i vårt arbeide.

Hitler-barter og Wagner-svermerier i Hirden har like lite å gjøre med virkeligheten som de fleste andre fjollerier som presenteres som «sannheten» om Nasjonal Samling.

HVIS

Av Ruydard Kipling

*Hvis du kan bli på post når man forlot deg,
og holde hodet klart når alt slår klikk,
hvis du kan tro når alles tvil står mot deg,
men også våkent lytte til kritikk;
hvis du kan ventetidens byrder bære
og møte løgn, med sannhet som ditt svar,
og møte hat — du ikke selv vil nære,
men tie med hvor klok og god du var.*

*Hvis du kan ferdes fritt i drømmesfæren
og tenke — uten tanken selv som mål.
hvis du kan ta triumfen og misæren
med samme ro og samme rygg av stål;
hvis du kan tåle at ditt ord forvrennes
til usselt pjatt i demagogens munn,
hvis du kan se ditt byggverk søndersprenges
og atter bygge det på naken grunn.*

*Hvis du kan våge alt på samme terning,
— et enkelt kast på livets spillebord —
og tape alt — og gjenoppå din gjerning,
men aldri nevne tapet med et ord;
hvis du kan ta din tårn og ikke gi deg,
men sette inn hver fiber i din kropp
og holde ut når alt forstummer i deg
unntagen viljens røst: «Gi aldri opp!»*

*Hvis du kan si til massen hva du mener
og selv blant konger mene ditt,
hvis du er alles hjelper, ingens tjener,
hvis du mot venn og uvenn kan stå fritt;
hvis du kan fylle hvert minutt av tiden
med seksti solsekunder, — da, som lønn,
er jorden din med alt som finnes i den,
og — enda mer — du er en mann, min sønn!*

Tanker ved vintersolverv

Av overlæge Johan Scharffenberg

Før tilgivelsen bør de feil- forståelse og tilgivelse. Med ende erkjenne sin skyld. Og rolig overlegg sluttet jeg min her brister det ennå både på tale om menneskerettighetene den tapende og den seirende 17. mai 1945 på Oslo rådhus siden. Har ikke noen av dem med budet: *Elsk din neste som deg selv.* som 9. april 1940 satt med ledelsen og ansvaret grunn til Måtte det snart i det norske å be: folks sinn komme et vinter- «Forlat oss vår skyld som solserv som lar mørket og vi forlater våre skyldnere!» kulden vike for lys og milde Gjensidig hat og forakt følelsers vår. fremmer ikke et folks liv, men i «Morgenbladet» 1946.

REGJERINGEN HOLDER SIN HÅND OVER KGB

Norsk overvåkningspoliti har fått ordre fra den norske regjering om å holde seg borte fra KGB-agenten Atanislav Tsjebotok, som FOLK OG LAND avslørte for flere måneder siden.

Arsaken er press fra Sovjet, som truer med å bryte soneforhandlingene hvis han blir utvist.

Etter hva FOLK OG LAND kjenner til har det i lang tid funnet sted hard drakamp mellom overvåkningspoliti og Justisde-

partementet om måten Norge skal gå frem på i denne sak. Mens Justisdepartementet forlanger en foreløpig neddyssing av KGB-skandalen, har overvåkningspoliti bedt om rene linjer, og tillatelse til full aksjon, med krav om utvisning av flere Sovjetdiplomater.

Det har Justisdepartementet avvist.

Særlig Danmark er sjokkert over Norges lunkne holdning

overfor Sovjet, og det er en kjent sak at danskene helst så Stanislav Tsjebotok nektet adgang til både Norge, Sverige og Danmark.

Danmark vil han neppe besøke i de nærmeste år, etter å ha vært involvert i flere skandalesaker der, som resulterte i full flukt fra landet.

I Norge er han skjermet av en høyre-regjering.

Flagget og jeg

I de opprivende 40-årene tenkte jeg ofte på hva det norske flagg hadde betydd for meg, — helt fra barnsben av, da jeg trykket *det rene flagg* fast i mine hender. Det vil si: det flagget som ikke bar unionsmerket med Sverige, og populært kaltes «Sildesalaten».

Nu var det blått, hvitt og rødt! Det var vårt flagg, dette rene, norske flagget. Det var også mitt flagg, dette som jeg knuget og trykket mot brystet, mens andre gutter gjøv på for å ta det fra meg.

Dette var under flaggstriden rundt århundreskiftet, da kong Oscar II for tredje gang hadde nektet sanksjon på loven om det rene flagg, men ifølge vår grunnlov var det allerede etter tredje gangs behandling blitt lov. Og «Foreningsflagget», med «sildesalaten», unionsmerket, det var formelt og nasjonalt ute av verden. Men de ute i folket holdt ennu på svenskeflagget, som de var vant til, ikke minst høyrekredsene (cfr. 1814). Akk, ja, så gjøv altså de andre guttene i 17. mai-toget gjerne på meg og slet det rene flagget ut av mine hender, så jeg kom hjem med neseblod og revne klær.

I 1905, da vi såvidt unngikk krig med Sverige, skrev jeg små skolegutt-vers om flagget og fedrelandet. Ennu har jeg foran meg den bleke, tynne blyantskriften i notisboken fra hint år. Jeg minnes notisboken kostet meg 8 øre.

Gjennom over 30 år skulle jeg så kjempe i skrift og i tale, for forsvarrets reising, for nasjonal styrke. Med trykksverte, såvel som med de tørre never.

Men kommunistene begynte å reise hodet for alvor, og slik det er i naturen, at hver gang et skadeinnsekt går til særlig skarpe angrep, så skaper den samme natur så mirakuløst frem noen stormtropper fra skjulte befestninger, og disse gjør hurtig og effektivt ende på fienden. Da nu de røde grep sigden ble først Fedrelandslaget skapt, senere Nasjonal Samling. Av menn som Nansen, Christian Michelsen og Vidkun Quisling.

Foran oss så vi en sterk nasjon. Forsvarsviljen måtte vekkes innen folket. De røde skadedyr måtte settes ut av spillet.

Men det rene HØYRE forpurret dette, slik det synes å ha vært, og fortsatt er, et parti hvor fornemste oppgave er nettopp dette å forpurre, bremse, overveie, for til slutt å slå ned ethvert inngrep hvor det ikke selv fører operasjonskniven. Det bragte aksjonen i 'Myggbukta' (nordøst Grønland) til fall ved dommen i Haag, og derved også det okkuperte land, som Devolds gruppe kalte «Eirik Raudes land» (28. juni 1931).

Hva uttalte ikke Hambro, Høyres parlamentariske fører, da han i København ble intervjuet av «Ekstrabladet» dagen etter: Jo; «Det er ikke den ansvarlige norske regjering som har foretaget dette, det er privatfolks verk. I øvrigt har jeg ferie. Jeg er på vei til Berlin — og jeg er lykkelig over at jeg ikke har noget at gjøre i Oslo i disse dager. Hvis det var det, skulde jeg gjerne tale fritt ut.» (Se Smedal: «Nasjonalt forfall», 1934, side 128).

Det nasjonale forfall ble for

alvor innledet i 1934 da Høyre ga oss *Nygaardsvold!* Det gjaldt presidentstolen i Stortinget. Bondepartiet (nu: Senterpartiet) hadde erklært seg villig til å slutte opp om Høyre, dersom dette, istedetfor Hambro, ville stille opp *Lykke* som sin kandidat. Alle var enig i at Hambro var den dyktigste leder av Stortinget gjennom tre decennier, og desto tryggere kunne Høyre derfor ha satt opp Lykke og sikret de borgerlige partier presidentstolen. Da imidlertid ikke Hambro trakk seg selv tilbake, den mest taktfulle løsning av problemet, så holdt Høyre av lojalitetsfølelse fast ved Hambro. Det hele ble en *person-sak* i stedet for en *nasjonal-sak*. Fremtiden skulle vise at dette skulle bli en kostbar og smertefull honnør fra Høyres side. Nygaardsvold tok således sete i president-stolen, og fra denne var spranget til statsminister meget kort. Han ble det året etter, og ble sittende til 1945 (rømling 1940—45). Lojaliteten overfor Hambro, i stedet overfor partiet og landet, ga oss ham.

Den gang var som de fleste vil vite Arbeiderpartiet et revolusjonært parti. Mon tro hvordan Norgeshistorien ville ha sett ut dersom HØYRE og HAMBRO hadde akseptert Bondepartiets forslag.

Oldefar

FOLK og LAND

All post bes adressert til:
Postboks 7157 - Homansbyen,
Oslo 3

Kontoradresse: Enerhaugplassen
4, Oslo. Tlf. (02) 19 06 71. Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag 10—14 og onsdag 18—21. Redaktøren treffes bare etter forutgående avtale.

Abonnementspriser: Kr. 60,- pr. år, 30,- pr. halvår. I nøytralt omslag og utenlands, tillegg kr. 7,50 pr. halvår.

Postgiro 5 16 45 04
Bankgiro 6063.05.01248
Løssalg kr. 5,-

Annonsepris:
Kr. 1,- pr. spaltem.m. + MVA

Utgiver: A/S Historisk Forlag
Trykk: Viking Boktrykkeri A/S

Enevælde — Enevold

Herr redaktør!

I våre historiebøker leser vi om «Enevælde» og «Enevoldskonger». Ordet «enevold» er synonymt med «diktatur». Ordet defineres som «Absolutisme», — en styreform hvor den styrendes rettigheter ikke er innskrenket eller er underlagt kontroll av noen sideordnet politisk institusjon.

Men ingen kunne falle på å

forbinde dette odiøse ord med *diktatur*. Det lød for brutalt. Tvertimot, — vi likte det så godt her i Norge, ja, så godt at vi beholdt det i rundt 400 år! Under Danmark!

Senere innpå ett hundre år under Sverige, da Norge endelig kunne stå frem som fri nasjon. Ikke så meget å skryte av, nei.

Spec.